

Jaarverslag 2022

Adviesraad
Sociaal Domein
Leiden

**De Adviesraad Sociaal Domein Leiden
is een adviesorgaan van het college
van burgemeester en wethouders
van de gemeente Leiden.**

Inhoudsopgave

Onderwerp	pagina
1. Voorwoord	5
2. Uitgebrachte adviezen in 2022	6
3. Betrokkenheid bij beleidsontwikkelingen	36
4. Overige activiteiten	40
5. Samenstelling Adviesraad 2022	42
6. Bijlage: Vergaderingen 2022	44

1. Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van de Adviesraad Sociaal Domein Leiden met de verantwoording van de werkzaamheden van de Adviesraad over het jaar 2022. Deze verantwoording richt zich op het college van burgemeester en wethouders, gemeenteraadsleden, betrokken (vrijwilligers)organisaties en de inwoners van Leiden. In dit jaarverslag vindt u een beschrijving van de activiteiten, werkwijze en samenstelling van de Adviesraad en een overzicht van de uitgebrachte adviezen.

Behalve het uitbrengen van adviezen zorgt de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) dat raad in de relevante werkvelden goed gepositioneerd is. Allereerst moet iedereen begrijpen dat de ASD een adviesorgaan is van het college van burgemeester en wethouders. We zijn niet een loket voor klachtafhandeling of het vormen van een oordeel over individuele gevallen. De leden zijn als (ervarings)deskundige op de diverse werkgebieden goed ingevoerd. Ontwikkelingen op het gebied van regelgeving en uitvoering worden nauwlettend gevolgd. Hier kunnen zeker ook individuele gevallen aandacht krijgen, maar dan als basis voor

kennisontwikkeling in de ASD of een aanleiding om verder in de materie te duiken en daarover eventueel ongevraagd advies uit te brengen.

De Adviesraad organiseert minstens éénmaal per jaar een werkveldbijeenkomst. Dit zijn succesvolle bijeenkomsten, waar kennis wordt gedeeld. Dat doen wij graag op een aansprekende wijze mét gelegenheid voor de aanwezigen om ook in informele setting contact met elkaar te hebben. Wij zien dat dit positieve effecten heeft, maar voor alles is het een instrument voor de ASD om nog beter in contact te zijn met het werkveld, om onze adviesrol zo goed mogelijk in te vullen.

De ASD ervaart haar relatie met het college, de gemeenteraad en ambtelijke ondersteuning van de stad, als prettig en constructief. Wij vinden dat ook belangrijk voor een goed begrip van de context van onze adviezen. Maar ook is het van belang voor de ASD om te beoordelen op welke vlakken advies nodig is en hoe een advies ingestoken moet worden.

Een werkveldbijeenkomst is een instrument voor de ASD om nog beter in contact te zijn met het werkveld.

2. Uitgebrachte adviezen in 2022

Hieronder vindt u een samenvatting van de collegevoorstellen, de adviezen en de reactie van het college daarop.

Beknopt overzicht inzake gevraagd advies concept verordening en beleidsregels bekostiging leerlingenvervoer. Uitgebracht op 6 januari 2022.

Samenvatting van het collegevoorstel

Met de 'Verordening bekostiging leerlingenvervoer Leiden 2022' wordt aangesloten bij de beweging die in het sociaal domein wordt gemaakt richting zelfredzaamheid en eigen kracht. Leerlingenvervoer is maatwerk. Daarbij is het van belang om kennis te hebben van de situatie van een leerling, de meest geschikte en haalbare vervoerswijze en de zelfredzaamheid van de leerling en het gezin. Hierbij wordt zoveel mogelijk uitgegaan van wat mensen zelf kunnen. Het uitgangspunt bij het beoordelen van een aanvraag voor leerlingenvervoer is dat waar mogelijk wordt uitgegaan van de eigen mogelijkheden van de leerling en de ouders. In de nieuwe verordening is het meer mogelijk om maatwerk te kunnen leveren: het kan voorkomen dat een leerling of een ouder op een andere manier kan of wenst te reizen.

Advies

1. Betrek de direct belanghebbenden bij het opstellen van de verordening, beleidsregels en de contracten met vervoerders.
2. Richt het leerlingenvervoer zodanig in dat het vervoer rondom school, stage, dagbesteding, therapie, logeershuis e.d. mooi op elkaar aansluit.
3. Het in de verordening genoemde adequaat vooraf laten gaan aan goedkoopst. Het goedkoopste openbaar vervoer hoeft immers niet altijd het meest passend te zijn.
4. Ten aanzien van schooltijden en wachttijden wordt gesproken over wachttijden tot 120 minuten per dag. Stem met de scholen dusdanig af dat deze wachttijden zo kort mogelijk kunnen zijn

Collegereactie ontvangen op 21 januari 2022

- Vanuit de uitvoering heeft het college (bijna) dagelijks contact met ouders over de huidige verordening. We hebben daardoor een redelijk beeld over hun wensen en verwachtingen.
- De afspraken met de vervoerder zijn erop gericht om dit te realiseren. Helaas zitten we hier met twee wettelijke kaders, namelijk onderwijswetgeving en wetgeving in het sociaal domein, die niet goed op elkaar aansluiten.

- Wij begrijpen uw bedoeling, maar het woord adequaat is niet objectief toetsbaar en daarom niet geschikt.
- De wachttijd waarop bedoeld wordt is een maximum en geldt alleen voor het voortgezet onderwijs. Deze leerlingen kunnen de tijd gebruiken om hun huis werk te maken. Dit komt voor bij structurele lesuitval of ongelijke roosters van leerlingen in het reguliere VO. In overleg met de vervoerder wordt altijd gestreefd naar een zo kort mogelijke wachttijd.

Opvolging

Omdat onze adviezen niet tot wijzigingen in de verordening hebben geleid, heeft de Adviesraad de gemeenteraadsvergadering van 10 maart aangegrepen om het college herhaald aandacht te vragen voor het advies inzake het toevoegen van het woord adequaat in de verordening. De Adviesraad vindt namelijk dat het woord wel objectief toetsbaar is omdat dit ook zo gebruikt wordt in de Wmo en de vigerende verordening MO. De verordening en beleidsregels bekostiging leerlingenvervoer zijn ongewijzigd vastgesteld in de vergadering van de gemeenteraad op 10 maart 2022.

Beknopt overzicht inzake gevraagd advies opdracht collectieve dagactiviteiten gemeente Leiden. Uitgebracht op 13 januari 2022.

Samenvatting van het collegevoorstel

De gemeente Leiden heeft tijdens de aanbesteding Sterkte Sociale Basis in 2020 door middel van een aanbestedingsleidraad een optie tot uitbreiding van de opdracht Samen Meedoen opgenomen. De gemeente Leiden heeft via deze optie een mogelijkheid gecreëerd om via een groeimodel meer gestructureerde vormen van dagactiviteiten toe te voegen aan de opdracht aan Inluzio. De gemeente Leiden wil de recreatieve dagbesteding als algemene voorziening beschikbaar stellen. Inwoners kunnen zo vrij gebruik maken van de activiteiten, zoals een inloopvoorziening. Deze collectieve voorziening dient de instroom in de Wmo maatwerkvoorziening grotendeels te voorkomen en mogelijk binnen afzienbare termijn te vervangen. Aan deze optie is nu nadere uitwerking gegeven middels een concept opdracht. Op grond van deze uitwerking kan de gecontracteerde partij, Inluzio, een onderbouwde offerte indienen.

Het is de bedoeling om bij te dragen aan normaliseren en meer inclusie door de dagbesteding meer collectief en in de wijk te organiseren.

Advies

1. Betrek de organisaties waar het nu belegd is: Rivierduinen, Libertas en de overkoepelende platforms: Lumen, ouderenberaad, ouderencontact prof/ burgemeesterwijk.
2. Volgens ons is de geïndiceerde dagbesteding al erg uitgedaald en sowieso al moeilijker om daar een indicatie voor te krijgen. Dus de doelgroep die over blijft voor de geïndiceerde zorg is al niet zo 'licht' meer. Wanneer deze verder geïsoleerd wordt van de maatschappij, draagt dit niet bij aan de naleving van het VN-verdrag handicap en het inclusief maken van de voorzieningen in de stad.
3. Probeer het eerst kleinschalig uit.

Collegereactie ontvangen op 24 januari 2022

- Afgelopen jaren is er met aanbieders al gesproken over deze gewenste verschuiving, ook zijn er pilots geweest. Aanbieders zijn op de hoogte en worden in het komend half jaar betrokken in de overgang.
- Het is juist de bedoeling om door de dagbesteding meer collectief en in de wijk te organiseren bij te dragen aan normaliseren en meer inclusie. Het doel van de dagbesteding die resterend onder de maatwerkvoorziening zal blijven vallen na de inkoop heroriëntatie

is mede om de vaardigheden te vergroten om een sociaal netwerk te kunnen opbouwen en om de eigenwaarde te versterken, zingeving te bieden, dagstructuur te krijgen, etc waardoor de gene juist weer beter in staat wordt, zich in de maatschappij te kunnen handhaven. Juist niet om zich te isoleren.

- De invoering van de algemene voorziening dagbesteding zal gefaseerd plaatsvinden. Na de zomervakantie zal de implementatie plaatsvinden. Met de cliënten, de toegang (het SWT), de huidige aanbieders en Includio, zal goede afstemming plaatsvinden en de mogelijkheden onderzocht worden op welke wijze dit zorgvuldig te bewerkstelligen.

Beknopt overzicht inzake gevraagd advies concept beleidsregels maatschappelijke ondersteuning Leiden 2022. Uitgebracht op 25 februari 2022.

Advies

1. De voorgestelde wijzigingen zijn niet vanuit cliëntperspectief gespecificeerd maar vanuit de voorziening. Wij adviseren het college de vraag van de cliënt uitgangspunt te laten zijn bij het komen tot een passende oplossing in het kader van de Wmo.
2. Ten aanzien van het artikel over de maaltijdvoorziening. Dit artikel is wat ons betreft het voorbeeld bij uitstek in deze beleidsregels waar de menselijke maat, het perspectief van burgers in een kwetsbare positie, zoek is. We adviseren het normenkader met tijdsbepalingen los te laten en steeds individueel te bepalen wat nodig is: daadwerkelijk een passende voorziening!

Collegereactie ontvangen op 7 april 2022

- Uit de adviezen blijkt dat u het belangrijk vindt dat er maatwerk kan plaatsvinden voor een individu en de beleidsregels het individu moeten volgen. We zijn het met deze reactie eens dat er altijd naar het individu moet worden gekeken, dat is ook de basis van de Wmo. Daarnaast is een kader nodig om inwoners zoveel mogelijk gelijk te kunnen behandelen en geen willekeur te krijgen. Het college zoekt de middenweg tussen rechtszekerheid voor inwoners, zelfredzaamheid

voor inwoners en kosten en houvast voor sociaal werkers. In 2022 zullen we bovendien onderzoeken hoe we tot een beleidskader kunnen komen dat voor de inwoner duidelijker te lezen en te begrijpen is. We willen dit graag samen met u ontwikkelen.

- De maaltijdvoorziening is een onderdeel van huishoudelijke ondersteuning, ook al hebben we dat in Leiden los van de huishoudelijke ondersteuning ingekocht. Normtijden zijn wel richttijden, bij de ene cliënt is misschien gemiddeld net wat minder tijd nodig en bij een andere cliënt gemiddeld genomen net wat meer tijd. De precieze inzet wordt bepaald aan de hand van deze normtijden en de situatie van de cliënt. Er wordt altijd ook gekeken of de maatwerkvoorziening een passende bijdrage levert aan de zelfredzaamheid en/of participatie van de cliënt. De maatwerkvoorziening maaltijdvoorziening wordt specifiek ingezet voor inwoners die niet meer zelfstandig of met hulp van het netwerk een maaltijd kunnen opwarmen. Voor cliënten die voornamelijk behoefte hebben aan sociaal contact tijdens het nuttigen van maaltijden zijn er andere initiatieven aanwezig, zoals Resto van Harte.

Opvolging

De beleidsregels zijn met een aantal aanpassingen vastgesteld door het college op 30 april.

Beknopt overzicht inzake gevraagd advies uitvoeringplan uitkering energietoeslag aan mensen met een minimuminkomen. Uitgebracht op 25 maart 2022.

Samenvatting van het collegevoorstel

Het college stelt de beleidsregels voor de eenmalige energietoeslag vast. Hiermee ontvangen inwoners met een laag inkomen een eenmalige energietoeslag van €800,-. Inwoners met een bijstandsuitkering, IOAW, IOAZ, BBZ, AIO en/of collectieve aanvullende zorgverzekering krijgen deze automatisch op hun bankrekening. Inwoners die nog niet bekend zijn bij de gemeente maar wel in aanmerking komen voor de toeslag, kunnen deze vanaf 25 april 2022 aanvragen via de gemeentewebsite. Inwoners komen in aanmerking voor de energietoeslag als zij een inkomen hebben tot 120% van het sociaal minimum. Inwoners die niet in aanmerking komen voor de energietoeslag of voor wie de energietoeslag onvoldoende soelaas biedt, kunnen aanspraak maken op bijzondere bijstand, wanneer zij aan de voorwaarden voldoen.

Advies

In verband met de onvoorziene sterke stijging van de energieprijzen is eind 2021 landelijk besloten mensen met een minimuminkomen een compensatie te geven van €200,-. Sinds 24 februari 2022 is echter de situatie rond gasleveranties (nog) onzekerder geworden. Hierop heeft de landelijke overheid besloten de energietoeslag te verhogen naar €800,-. De Adviesraad heeft naar aanleiding van de brief en de oproep van minister Schouten aan gemeenten d.d. 15 maart 2022 de energietoeslag vanaf die datum uit te keren, de betreffende ambtenaar bij de gemeente Leiden gevraagd naar de lokale stand van zaken t.a.v. uitkering. We zijn verheugd te vernemen dat het college vaart heeft gemaakt met de plannen om de energietoeslag op korte termijn (5 april 2022) uit te kunnen gaan keren. Vanuit onze rol als Adviesraad geven we het college adviezen ten aanzien van het conceptuitvoeringsplan dat we ontvingen op 24 maart jl.

De gemeente Leiden wil nog beter bereikbaar zijn, duidelijke brieven sturen en de tevredenheid van de Leidse inwoner op het gewenste niveau behouden.

Adviezen

- We adviseren een ervaringsdeskundige naar het digitale aanvraagformulier op de website te laten kijken en te laten testen voordat het live gaat.
- We adviseren concreet aan te geven wat met de gebruikelijke communicatiekanalen wordt bedoeld.
- We adviseren op de homepage van de gemeente Leiden aandacht voor (het aanvragen van) de toeslag.
- We adviseren in de toelichting bij het formulier duidelijk uiteen te zetten aan welke voorwaarden moet worden voldaan om de toeslag aan te kunnen vragen.
- We adviseren de organisaties en instanties die dagelijks met mensen met een laag inkomen te maken hebben, mee te nemen in het communicatieplan.
- We adviseren ruimhartig gebruik te maken van de mogelijkheid om, naast de energietoeslag, ook mensen via de bijzondere bijstand extra financiële ondersteuning te bieden.
- We adviseren bij uitvoering van deze regeling ook aandacht voor:
 - Mensen in de schuldhulpverlening en/of die onder bewind staan.
 - Studenten. We adviseren mogelijkheden te onderzoeken studenten te compenseren in hun energiekosten.
 - Mensen die na de referteperiode, door bijvoorbeeld werkloosheid of ziekte

onder de toeslagbovengrens komen. Overweeg deze groep een (partieële) bijzondere bijslag toe te kennen.

Opvolging

Op 5 april heeft het college de beleidsregels vastgesteld. Er zijn enkele adviezen overgenomen, zoals t.a.v. mensen met schulden en bijzondere bijstand. Verder kijkt de Adviesraad mee naar het 'eenvoudige' digitale formulier waarmee je op de website van de gemeente de toeslag kunt aanvragen.

Beknopt overzicht inzake ongeraagd advies visie op dienstverlening 'Leiden: goed voor elkaar', inspraaknota d.d. 22 februari 2022. Uitgebracht op 14 april 2022.

Samenvatting van het collegevoorstel

Met de visie op dienstverlening Leiden: goed voor elkaar sluit de gemeente Leiden aan op een aantal landelijke trends en ontwikkelingen. Hiermee bereiken we dat de gemeente Leiden ook in de toekomst goede dienstverlening kan blijven bieden. Zo willen we nog beter bereikbaar zijn, duidelijke brieven sturen en de tevredenheid van de Leidse inwoner op het gewenste niveau behouden. De gemeente wil hiervoor intern de basis beter op orde brengen, zodat de dienstverlening aan de Leidenaar

kan worden verbeterd. Hierbij zet de gemeente de Leidenaar centraal, vanuit de kernwaarden: persoonlijk, toegankelijk, betrouwbaar. De gemeente richt zich hierbij op twee pijlers: Dienstverlening in het DNA van alle medewerkers en ICT op basis van Common Ground. Dat betekent een herstructurering van de informatievoorziening, zodat we in de toekomst goede dienstverlening kunnen blijven bieden.

Advies

1. Dienstverlening is meer dan techniek en kanalen. Advies: Stel normen voor behoorlijke dienstverlening voorop.
2. Dienstverlening is breder dan gemeentebreed. Advies: dienstverlening door de eerste overheid is ervoor zorgen dat de burger geholpen wordt, ook al is dat bij een 'ander loket'.
3. Dienstverlening is de breder dan 'de bedoeling': begin bij het begin. Wij adviseren de gemeente om vanuit de (hulp) vraag van de inwoner een grondige doorlichting te maken van de eigen geschreven en (vooral ook) ongeschreven regels.
4. Onderzoek naar wensen burger Advies: betrek de Adviesraad bij het onderzoek naar wensen van de burger.
5. Techniek en kanalen: betrek de burger. Advies: betrek de burger van meet af

aan bij het herontwerpen van de dienstverlening.

6. Ook leren van de toeslagenaffaire. Advies: geef ook in Leiden gehoor aan de rijksambitie om te komen tot een passende overheidsdienstverlening als mensen daarin dreigen vast te lopen of in de knel komen.

Collegereactie ontvangen op 6 september 2022

- Bij het uitvoeringsprogramma betrekken wij graag de Leidenaar. Als adviesorgaan van het college van Burgemeester en wethouders van de gemeente Leiden stellen wij uw advies ook op prijs. Wij gaan graag met u in gesprek om te bespreken hoe wij u kunnen betrekken.
- Wij zijn het zeker eens dat dienstverlening meer is dan techniek en kanalen. Daarom staat in de visie de Leidenaar centraal met de kernwaarden persoonlijk, toegankelijk en betrouwbaar. Het toepassen van de kernwaarden nemen wij mee in de verdere uitwerking van de visie.
- In de visie zeggen wij 'dienstverlening is gemeentebreed'. Hiermee bedoelen wij dat iedere medewerker zich dienstverlener voelt bij de gemeente. Bij de uitwerking van de visie willen wij onderzoeken hoe wij dit nog beter vorm kunnen geven. Bijvoorbeeld voor Leidenaren die

vastlopen in overheidszaken of een ingewikkeld dossier hebben en/of minder (digi)taalvaardig zijn. Zo willen wij de Leidenaar nog beter helpen.

- Het op orde brengen van de informatievoorziening op basis Common Ground is een technisch verhaal. Vanuit de visie hebben wij niet speciaal een gemeente breed project gepland om geschreven en ongeschreven regelgeving door te lichten. Wel werken wij op verschillende onderdelen aan procesverbeteringen. En waar dit van belang is betrekken wij hierbij ook de Leidenaar.
- Wij zijn het met u eens dat alleen schriftelijke onderzoeken niet voldoende is. Klantonderzoek doen wij nu al op verschillende manieren, niet alleen schriftelijk. Voor online dienstverlening worden onder andere gebruikerstesten ingezet en dat willen wij blijven doen. Klantonderzoek willen wij verder vorm gaan geven. Wij willen dit bij de Leidenaar zelf uitvragen. Waar dit passend is, maken wij graag gebruik van het aanbod van de Adviesraad.
- Wij zijn het met u eens dat Common Ground voor de Leidenaar niet interessant is. Het gaat er inderdaad om dat wij de Leidenaar goed helpen. Voor de gemeente is het belangrijk om hiervoor intern de basis beter op orde te brengen. Met de visie willen wij verder door ontwikkelen

naar persoonlijke, toegankelijke, betrouwbare dienstverlening.

- De gemeente Leiden heeft zogenaamde POK-middelen ontvangen en wil leren van de landelijke lessen uit de toeslagenaffaire. Wij willen onder andere onderzoeken hoe we de Leidenaar beter kunnen helpen die vastloopt of dreigt vast te lopen.

Opvolging

Na vaststelling van de visie in de gemeenteraad op 13 oktober 2022, heeft naar aanleiding van het advies een gesprek plaatsgevonden met de betreffende ambtenaren. Onderwerp van gesprek was vooral de uitvoering van de visie met daarbij aandacht voor mensen uit verschillende doelgroepen zoals visuele handicaps en mensen die niet digitaal vaardig zijn.

Beknopt overzicht ongevraagd advies ondersteuning mantelzorgers. Uitgebracht op 17 juni 2022.

Advies

Druk op de mantelzorg

Zorgen voor je naasten is voor de meeste mensen vanzelfsprekend. Iedereen krijgt vroeg of laat te maken met mantelzorg en mensen doen dit uit liefde voor elkaar. Het Planbureau voor de Leefomgeving en het SCP berekende in 2018 dat er nu nog

De gemeente Leiden heeft grote waardering voor de enorme inzet van mantelzorgers in de stad.

15 potentiële mantelzorgers voor elke 85-plusser klaarstaan, maar dat dit in 2040 terugloopt naar 6, meer dan een halvering! Het is echter niet alleen de vergrijzing die de druk op mantelzorgers doet toenemen, maar ook de veranderingen in de zorgwetgeving. Sinds 2015 hebben gemeenten en zorgverzekeraars meer taken in de langdurige zorg en ondersteuning gekregen. Deze taken moeten met minder budget uitgevoerd worden en heeft tot gevolg gehad dat er minder geld is voor professionele ondersteuning van zorgbehoeftigen. Dit leidt al jaren tot een toenemend beroep op mantelzorgers en het sociale netwerk van de zorgbehoeftigen. Uit recente cijfers van GGD Hollands Midden blijkt dat ook door de corona-crisis het beroep op mantelzorgers (weer verder) gestegen is. In 2021 berekende het onderzoeksbureau Ecorys dat de tijdsinzet van Leidse mantelzorgers voor hun naasten jaarlijks tussen de 111 en 182 miljoen euro waard is. En dat zonder deze mantelzorg de overheid per jaar tussen de 248 en 340 miljoen euro extra zou moeten uitgeven aan het inkopen van professionele zorg. Het is tegen de hierboven geschetste achtergrond van groot belang dat mantelzorgers niet voortijdig uitvallen. Dit is niet alleen in het belang van de betrokken mantelzorgers en de naasten waarvoor zij zorgen, maar ook voor de gemeente Leiden zou dit dus een substantieel financieel risico betekenen.

Mantelzorgondersteuning in de gemeente Leiden

De gemeente Leiden heeft grote waardering voor de enorme inzet van mantelzorgers in de stad en steunt mantelzorgers op verschillende manieren, zoals de parkeervergunning, het organiseren van lotgenotencontact en faciliteren van verschillende respijtzorgvoorzieningen. Het is ons echter onvoldoende duidelijk of de kwaliteit van de geboden voorzieningen en interventies dusdanig effectief en efficiënt zijn dat mantelzorgers hiermee daadwerkelijk geholpen worden en hun onnodige uitval voorkomen wordt.

Adviezen:

- Wij adviseren een belevingsonderzoek/kwalitatieve monitoring uit te voeren. Omdat bekend is dat mensen zich veelal niet als 'mantelzorger' herkennen, dient het onderzoek in ieder geval breed (integraal) uitgezet te worden onder gebruikers van Wmo, Jeugdwet en Participatiewet. De Adviesraad denkt graag mee over de insteek en opzet van het onderzoek.
- We adviseren de resultaten van het onderzoek te koppelen aan de inrichting van het ondersteuningsaanbod en de afspraken hierover met verschillende partijen. We denken hier ook weer graag over mee.

Collegereactie ontvangen op 22 september 2022

De ontwikkelingen die u schetst, herkennen wij ook en we beamen dat het belangrijk is dat ondersteuningsmogelijkheden aansluiten op de behoefte van de (overbelaste) mantelzorger. Wij hebben inderdaad grote waardering voor de mantelzorger en vinden goede ondersteuning en voorkomen van overbelasting erg belangrijk.

U geeft aan behoefte te hebben aan een actueel inzicht in of Leidenaren zich voldoende ondersteund voelen met het ondersteuningsaanbod mantelzorgers van de gemeente. En of we daarmee (vroegtijdige) uitval door overbelasting voorkomen. U adviseert daarom een belevingsonderzoek/kwalitatieve monitoring uit te voeren en de resultaten van dit onderzoek te koppelen aan de inrichting van het ondersteuningsaanbod.

- De monitor concentreert zich in hoofdzaak op het gebruik van voorzieningen die vallen onder de Wmo, Participatiewet en Jeugdwet. De raad heeft besloten om de VNG indicatoren zoals verzameld op waarstaatjegemeente.nl (product 'Gemeente Monitor Sociaal Domein') als basis voor de lokale monitor te gebruiken. Om deze reden zijn gegevens over mantelzorg niet opgenomen.
- Ten tweede heeft er naar aanleiding van

uw brief een overleg plaatsgevonden tussen u, Inluzio Leiden en onze beleidsmedewerker mantelzorg. In dit overleg is uitgewisseld over de trends en ontwikkelingen beschreven in uw brief en zowel de Adviesraad en Inluzio deelden hun beelden en ervaringen daarbij. Ook is er ingegaan op de mantelzorgondersteuning die (vanuit Inluzio) geboden wordt en wat er de komende tijd op stapel staat/in ontwikkeling is.

- Er is een aantal vervolgsafspraken is gemaakt:
 - Inluzio Leiden verschaft meer inzicht in de 0-meting die ze eerder hebben uitgevoerd.
 - Inluzio zal in samenwerking met MBO Rijnland (studenten) een enquête opstellen en uitzetten over het aanbod mantelzorgondersteuning en hoe mantelzorgers deze ervaren.
 - Er wordt vanuit het Mantelzorgakkoord een behoeftepeiling opgezet onder mantelzorgers met betrekking tot respijtzorg, en specifiek de behoeften naar (een vorm van) een respijthuis. Hierover wordt teruggekoppeld naar de Adviesraad.
 - De Respijtwijzer wordt in het najaar van 2022 geëvalueerd. De resultaten hiervan komen in de jaarrapportage 2022 van Inluzio. Deze wordt in maart 2023 gedeeld met de gemeente.

Wij zullen de raad informeren over de voortgang op deze afspraken tijdens de informele raadsbijeenkomst over de Sterke Sociale Basis (voorjaar van 2023). Door goed aan te sluiten op de behoeften kunnen we overbelasting voorkomen en blijft ook voor de toekomst het belangrijk en onmisbaar werk van mantelzorgers voor de samenleving overeind.

Opvolging

Er heeft naar aanleiding van het advies zoals hierboven beschreven een gesprek plaatsgevonden met de gemeente Leiden en de uitvoeringsorganisatie, Inluzio. De Leidse vereniging van Mantelzorgers en Inluzio zijn betrokken bij de opzet en uitvoering van de onderzoeken die in 2023 plaatsvinden.

Beknopt overzicht gevraagd advies inzake conceptnota 'Ouderenmishandeling in Leiden: een plan van aanpak', versie d.d. 28 juli 2022. Uitgebracht op 2 september 2022.

Samenvatting van het collegevoorstel

Uit landelijk onderzoek van Regioplan (2018) blijkt dat 1 op de 20 thuiswonende ouderen van 65 jaar en ouder ooit te maken krijgt met ouderenmishandeling. Ouderenmishandeling is een vorm van huiselijk geweld. Wanneer er wordt

gesproken van ouderenmishandeling, bestaat er tussen de oudere en de persoon die deze oudere schade toebrengt een persoonlijke of professionele relatie, waarbij sprake is van een vorm van gedeeltelijke of volledige afhankelijkheid. In de Regiovisie Geweld hoort nergens thuis 2019-2023 is extra aandacht gevraagd voor de doelgroep ouderen. Deze visie benoemt drie ambities gericht op ouderenmishandeling:

1. Verbeter signalering ouderengeweld.
2. Vergroot meldingsbereidheid bij burgers en professionals.
3. Organiseer de aanpak tegen financiële uitbuiting.

Om deze ambities concreet te maken, is er in 2021 voor de regio Hollands-Midden een handreiking opgeleverd. Deze handreiking helpt gemeenten bij het opstellen of verbeteren van de lokale aanpak ouderenmishandeling. Dit plan van aanpak is een vertaling van deze handreiking voor Leiden. Het is bedoeld als extra impuls om ouderenmishandeling en ontspoorde mantelzorg tegen te gaan, aanvullend op de andere activiteiten gericht op het tegengaan van huiselijk geweld in algemene zin.

In de uitvoering van het plan van aanpak zal telkens gekeken worden naar goede voorbeelden in andere regio's.

Advies

De Adviesraad spreekt zijn waardering uit voor de wijze van totstandkoming van dit advies. We zijn vroegtijdig betrokken bij het opstellen van het conceptplan en na een constructief gesprek met betreffende ambtenaar zijn de meeste van onze aanbevelingen verwerkt in aangepaste nota en meegenomen in het verdere proces. Daardoor resten ons nog slechts enkele laatste adviezen. Hieronder staan deze beknopt weergegeven.

Tot slot blijven we graag op de hoogte van de uitvoering, de evaluatie en het verdere vervolg van het plan.

Adviezen:

- Neem goede voorbeelden op (best practices) van elders in het land.
- Voeg (in een oplegger) een financiële paragraaf en planning toe.
- T.a.v. communicatie, voorlichting en deskundigheidsbevordering, zowel aan professionals als breder maatschappelijk: zorg dat dit vroegtijdig is èn met betrokkenheid van de belanghebbende partijen over vorm en inhoud: Bij voorkeur t.a.v.:
 - De vindbaarheid van de meldpunten.
 - Ontwikkel een beknopt en helder info- en stappenplandocument.
 - Zet in op bewustwording van professionals, zodat tijdig kan worden geïntervenieerd.

Collegereactie ontvangen op 8 november 2022

In uw advies vermeldt u dat de meeste van uw aanbevelingen reeds in het plan van aanpak zijn verwerkt. U adviseert om goede voorbeelden op te nemen van elders in het land. In de uitvoering van het plan van aanpak zal telkens gekeken worden naar goede voorbeelden in andere regio's. Zo voorkomen we dat we het wiel opnieuw uitvinden.

U adviseert ook om een financiële paragraaf en planning toe te voegen in een oplegger. De financiële paragraaf is aan het college gepresenteerd. De voortgang van het plan van aanpak tegenaan ouderenmishandeling wordt in ieder geval bij de evaluatie en herijking van de Regiovisie Geweld hoort nergens thuis 2019-2023 geëvalueerd.

Ten slotte raadt u aan om communicatie, voorlichting en deskundigheidsbevordering vroegtijdig in te zetten en dit te doen met betrokkenheid van de belanghebbende partijen. U noemt hierbij de vindbaarheid van de meldpunten, een info- en stappenplandocument en bewustwording van professionals. Deze drie punten passen goed bij het plan van aanpak en in de uitvoering zal daar dan ook aandacht voor zijn. Natuurlijk in afstemming met de betrokken partijen.

Opvolging

Het college heeft het plan van aanpak vastgesteld op 13 september 2022.

Beknopt overzicht gevraagd advies concept verordening maatschappelijke ondersteuning Leiden 2023, versie 24 augustus 2022. Uitgebracht op 15 september 2022.

Samenvatting van het collegevoorstel

In de Verordening maatschappelijke ondersteuning 2020 worden 7 artikelen redactioneel gewijzigd. De belangrijkste aanleidingen voor het aanpassen van de Verordening maatschappelijke ondersteuning 2020 zijn de doorcentralisatie maatschappelijke zorg per 2023 en de gewenste ontwikkelopgaven van de Wmo. Om deze veranderingen te kunnen bewerkstelligen zijn de Wmo voorzieningen Huishoudelijke ondersteuning, Begeleiding en Beschermd wonen opnieuw vormgegeven en ingekocht. Vanwege die vormgeving is het noodzakelijk dat enkele technische wijzigingen worden doorgevoerd in de verordening. Daarnaast wordt de verordening aangepast op de nieuwste jurisprudentie. In 2022 heeft er bovendien een aanbesteding plaatsgevonden voor het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (regiotaxi). Omdat we voor de regiotaxi overgaan van een systeem met zones naar een systeem met

kilometers, moet dit ook aangepast worden in de verordening. Het doel van deze verordening is om middels enkele technische wijzigingen, de verordening te laten aansluiten op de nieuwe situatie, zodat we rechtmatig Wmo voorzieningen kunnen blijven verstrekken.

Advies

Omdat de wijzigingen in de verordening voornamelijk technisch van aard zijn, is ons advies beperkt.

1. Advies: communiceer duidelijk in begrijpelijke taal met de belanghebbenden (cliënten, mantelzorgers en zorgverleners) wat deze veranderingen betekenen.
2. We adviseren deze wijziging van financieringssysteem (van zones naar kilometers voor de Regiotaxi) geen verkapte bezuiniging te laten zijn.

Collegereactie

- In de informatie richting de cliënten (in de beschikking en door het SWT) komen de verschillende onderdelen aan bod (denk hierbij aan regels, hoogte PGB, et cetera). Deze communicatie is zoveel mogelijk in begrijpelijke taal.
- De primaire reden voor de wijziging van een zone naar kilometer systeem is dat

dit op Holland Rijnland niveau een eerlijker en moderner systeem oplevert tussen de verschillende gemeenten. Op dit moment is nog geen beslissing genomen over hoe zones omgezet worden in kilometers. Om dit goed te organiseren wordt de komende tijd zorgvuldig op (sub)regionaal niveau gekeken hoe de overgang naar deze nieuwe systematiek vormgegeven kan worden.

Opvolging

De verordening is vastgesteld in de vergadering van de gemeenteraad op 22 december 2022.

Beknopt overzicht gevraagd advies inzake doorontwikkeling sociaal wijkteam in Leiden, concept kader sociaal wijkteam vanaf 2023 versie d.d. 25 augustus 2022. Uitgebracht op 15 september 2022.

Samenvatting van het collegevoorstel

De raad wordt voorgesteld een nieuw kader Sociaal Wijkteam 2023 vast te stellen. De sociale wijkteams geven sinds 2015 ondersteuning aan inwoners die (tijdelijk) verminderd mee kunnen doen in de samenleving. In 2017 werd het eerste kader voor het werk van de teams vastgesteld. Nu is actualisatie noodzakelijk vanwege landelijke ontwikkelingen en lokale veranderingen in het sociaal domein.

Het nieuwe Kader Sociaal wijkteam in Leiden 2023 en verder beschrijft drie grote lijnen:

1. nieuwe werkwijze en taken van de sociaal wijkteams als gevolg van de maatschappelijke ontwikkelingen, de nieuwe opdrachten en de beleidsontwikkelingen vanaf 2017,
2. de organisatie en de positionering van de sociaal wijkteams,
3. de financiering vanaf 2023.

Het Kader wordt vanaf 2023 gebruikt om de uitvoeringsafspraken bij de jaarlijkse subsidie verstrekking te funderen.

Advies

1. We adviseren een evenwichtiger beeld te schetsen en te laten zien dat een verbetertraject wordt ingezet op de indicatoren waarop slecht wordt gescoord, en hoe dat zal gebeuren.
2. Bij de uitgangspunten staat dat stevige regie vanuit het sociaal wijkteam plaats vindt. Deze formulering wekt de indruk dat de medewerker van het SWT bepaalt wanneer een cliënt toe is aan de volgende stap. We adviseren aan de zin toe te voegen dat de volgende stap altijd in overleg met de cliënt plaatsvindt.
3. Doorlopende lijn aan ondersteuning. We adviseren hier niet de begrippen op- en afschalen te gebruiken om

We adviseren de ondersteuningsstructuur met een duidelijke opdracht en samenwerkingsafspraken in te richten.

verwarring te voorkomen. Verderop staat dat om dit te ondervangen voor een periode van 2 jaar gebruik wordt van een subregionale MO-specialist om de consultants van lokale teams te ondersteunen. Daarbij wordt ook GGZ in de wijk ingericht en is een tijdelijk toeleidingsteam reeds opnieuw ingericht. We adviseren deze ondersteuningsstructuur met een duidelijke opdracht en samenwerkingsafspraken in te richten, te monitoren en zo lang als nodig operationeel te houden.

4. De uitvoering van deze verschillende complexe taken t.a.v. cliënten is belegd bij één medewerker. We adviseren een formatie in te richten die anticipeert op deze demografische en maatschappelijke ontwikkelingen zoals een dubbele vergrijzing en de doordecentralisatie.
5. Basisfunctie 5. Leren en verbeteren. Advies: We geven aan de hand van een aantal stappen weer hoe het wijkteam dit kan inrichten:
 - Maak een register van al de gestelde vragen. Ook als dat vragen zijn waar voor de aanvrager niet terecht kan.
 - Kijk als hulpverlener breed, leg verbanden en denk ook na over out of the box oplossingen.
 - Kijk kritisch naar een aanvraag. Is een andere oplossing mogelijk dan de oplossing die wordt aangevraagd?

- Registreer ook de afhandeling en de motivering daarvan ook al is die afwijzend.
- Neem na enige tijd, bijvoorbeeld 6 weken, contact op met de al dan niet afgewezen aanvrager en met de onafhankelijke cliëntondersteuner (OCO) de afhandeling: komt de oplossing overeen met wat de aanvrager gewild had en (bij afwijzing) is een andere oplossing gevonden of is het probleem nog aanwezig? En registreer het antwoord. Geef op basis daarvan zo nodig een vervolg op de aanvraag.
- Maak het register anoniem intern en extern beschikbaar.
- Ook over de grens hoe andere teams zaken oppakken.

Herijking organisatie sociaal wijkteams. Advies: waarborg de onafhankelijkheid van de indicatiesteller ten opzichte van de wijkteams.

Collegereactie ontvangen op 25 oktober 2022

- Wij delen uw zorg over het teruglopen van de scores op een aantal effect-indicatoren uit het CEO 2021. In de wethoudersbrief over de resultaten van het CEO 2021, d.d. 5 juli 2022, kunt u lezen hoe we deze scores verklaren. Samenvattend laten de resultaten van

het onderzoek over 2021 zien dat de cliënttevredenheid over de hele linie op een hoog niveau is gebleven.

- T.a.v. stevige regie: In het definitieve raadsvoorstel is op advies van de Adviesraad SD een aanvullende zin opgenomen om het belang van de client hierbij te borgen. De procesregisseur en casusregisseur zullen altijd in overleg met de client besluiten nemen over wijzigingen in het Plan, waarbij het belang van goede ondersteuning van de client voorop staat.
- Inderdaad is het zo dat het op- en afschalen binnen een ambulante ondersteuningstraject van een andere orde van grootte is. Hierbij gaat dan veelal om een verandering in de intensiteit van de ondersteuning en niet over het op- en afschalen tussen een vorm van begeleiding, beschut of beschermd wonen naar ambulante ondersteuning en omgekeerd. Voor de gehanteerde begrippen in dit Kader SWT brengen wij nu geen wijzigingen aan, maar we denken graag samen met u en zorgaanbieders na over het gebruik van twee verschillende termen die de lading voor deze twee vormen van verandering in de ondersteuning beter dekt.
- In Bijlage 1 bij het Kader is de ondersteuningsstructuur verder gespecificeerd.
- In nauw overleg met de Coöperatie SWT Leiden is er een berekening gemaakt van de extra formatie die nodig is in de Sociaal

wijkteams om de nieuwe taken uit het Kader uit te kunnen gaan voeren.

- Met de pilot consulent backoffice Wmo in het Sociaal wijkteam is gewerkt aan de efficiëntie en het kwalitatief verbeteren van het werkproces tussen de frontoffice Wmo (SWT) en backoffice Wmo. De pilot heeft bijgedragen aan het verbeteren van de samenwerking doordat medewerkers meer inzage kregen in elkaars werkproces en ook meer begrip voor elkaars invalshoeken. De indicatiestelling blijft nu en na 2023 met het vier-ogen principe gesteld worden.
- We hebben het hoofdstuk 5, leren en verbeteren, zoals beschreven in het concept Kader d.d. 25 augustus 2022 herzien.

Opvolging

Het kader is op 1 december in de gemeenteraad vastgesteld.

Beknopt overzicht gevraagd advies inzake concept Monitor Sociaal Domein Leiden 2022, versie 26 augustus 2022 en onderzoek impact wegvallen tegemoetkoming zorgkosten. Uitgebracht op 20 september 2022.

Samenvatting van het collegevoorstel

Het college van Burgemeester en Wethouders stelt in de monitor sociaal domein 2022 indicatoren vast waarmee

ontwikkelingen over het gebruik van voorzieningen in het sociaal domein kunnen worden gevolgd. Het college van Burgemeester en Wethouders biedt de monitor ter kennisname aan de gemeenteraad. De cijfers uit de monitor over 2021 laten zien dat in Leiden huishoudens naar verhouding minder gebruik maken van voorzieningen die onder de Wet maatschappelijke ondersteuning, Participatiewet en Jeugdwet vallen dan andere grote gemeenten en Nederland als geheel. Dat valt te verklaren doordat de bevolking van Leiden relatief jong en hoog opgeleid is.

De monitor sociaal domein 2022 bestaat uit twee delen. Deel 1 van de monitor sociaal domein 2021 is een uitwerking van het inrichtingsvoorstel voor de monitor zoals in het najaar van 2019 vastgesteld door de gemeenteraad. De basis van de monitor vormt de VNG indicatorenlijst. De monitor is aangevuld met indicatoren en informatie, die door raadsleden van de commissie onderwijs & samenleving en werk & middelen zijn aangedragen in het in de eerste helft van 2019 doorlopen ontwikkelproces van de monitor. De monitor sociaal domein bevat informatie over het sociaal domein t/m 31 december 2021.

Deel 2 van de monitor sociaal domein 2022 gaat in op het gebruik van de monitor als instrument en de stand van zaken over het

onderzoek naar een zevental thema's. De thema's zijn:

- Maatwerk kwetsbare groepen
- Invloed van jeugdhulptrajecten en activiteiten in werk & inkomen op kinderarmoede
- Effectiviteit jeugdhulp en interventies t.b.v. meedoen
- Tijdigheid verstrekkingen voorzieningen Sociaal Domein
- Barrières voor zorggebruik, ofwel het voorkomen van zorgmijden
- Eén gezin, één plan en aantal hulpverleners dat wordt ingeschakeld
- Samenhang jeugdzorg, speciaal onderwijs en voortijdig schoolverlaten

Met het onderzoeksrapport 'Impact stopzetting regeling tegemoetkoming zorg' is het eerste onderzoeksthema uitgevoerd. Thema 2 en 3 starten in het najaar van 2022. De overige 4 thema's staan op het programma van 2023. Thema 7 is grotendeels uitgevoerd in 2020.

Advies

De concept Monitor-rapportage 2022 voldoet volgens ons niet als signaleringsinstrument, maar zeker niet als instrument om de gemeenteraad te faciliteren in haar controlerende en kaderstellende rol. We vinden het een gemiste kans dat in de hele rapportage geen informatie te vinden of in Leiden de uitvoering van het sociaal

Informatie over de ontwikkeling op de door het college met het sociaal domeinbeleid beoogde doelen/effecten, maakt de Monitor Sociaal Domein volledig en zelfstandig leesbaar.

domeinbeleid bijdraagt aan de door het college beoogde doelen/effecten. Dit is natuurlijk in de kern het vraagstuk waarom het college door de Raad gecontroleerd wordt. Opmerkelijke ontwikkelingen, verwonderpunten, zorgpunten zien we niet vermeld en goed geduid. Om de gebruikswaarde van de Monitor Sociaal Domein te vergroten, adviseren wij het volgende:

- Maak voor de lezer meteen aan het begin van het document duidelijk wat de functie is van de monitor en ook wat het dus niet is.
- Beperk de hoeveelheid cijfers en tabellen in het document.
- Neem bij ieder beschrijvend hoofdstuk een korte conclusie/beschouwing op.
- Geef duiding aan ontwikkelingen in cijfers over de tijd of eventuele geconstateerde verschillen tussen Leiden en andere gemeenten. Wat zeggen deze ontwikkelingen of verschillen, en zijn ze wel of niet een gevolg van ingezet Leids beleid?
- Voeg tot slot ook informatie toe over de ontwikkeling op de door het college met het sociaal domeinbeleid beoogde doelen/effecten. Dit maakt de Monitor Sociaal Domein volledig en zelfstandig leesbaar. We realiseren ons dat er dan op dit punt een overlap is met de programma-jaarrekening uit de budget-cyclus. Het is echter voor de lezer van de

Monitor Sociaal Domein behulpzaam alles in een document te kunnen vinden.

Bijlage bij Gevraagd advies inzake concept Monitor Sociaal Domein 2022, versie 26 augustus 2022

Advies

Bij lezing van het rapport valt ons het volgende op:

- Er hebben maar weinig gebruikers van de stopgezette regeling aan het onderzoek meegedaan. Op basis van de onderzoeksuitkomsten konden de onderzoekers dan ook geen conclusies trekken voor de gehele ex-gebruikers van de stopgezette regeling. De Adviesraad mist in het rapport een verklaring waarom de non-respons zo hoog was.
- Het rapport opent met de constatering dat er sinds de decentralisatie van taken van het Rijk naar de gemeenten er veel veranderingen geweest zijn die effect hebben op het huishoudboekje van kwetsbare groepen. In de onderzochte periode zijn er maar liefst vijfenveertig veranderingen in wet en regelgeving binnen de Wmo en Zorgverzekeringswet en lokaal veranderingen in het minima-beleid doorgevoerd, zo valt in ieder geval in het rapport te lezen. Het verwondert de Adviesraad dan ook niet om te lezen dat de respondenten zich niet direct de effecten van de stopzetting van de

Leidse regeling 'Tegemoetkoming Zorg' kunnen herinneren, laat staan isoleren van de inkomenseffecten die alle andere maatregelen op hun portemonnee hebben gehad. De Adviesraad vindt dan ook dat er ten onrechte door de onderzoeker van uitgegaan is dat het geïsoleerde effect van de stopzetting van de regeling met interviews te achterhalen zou zijn geweest.

- De Adviesraad is verder van mening dat er geen onderzoek nodig is om vast te stellen dat het afschaffen van de tegemoetkoming de betrokken groep in de portemonnee heeft geraakt. De regeling werd namelijk gebruikt door een groep met een laag inkomen en hoge en vaak cumulerende zorgkosten. De Adviesraad is dan ook nog steeds van mening dat de afschaffing van een regeling die een kwetsbare groep met hoge zorgkosten een klein extra bedrag aan inkomsten opleverde, betrokkenen een inkomensachteruitgang oplevert. Uit het voorgaande zal duidelijk zijn, dat de Adviesraad het nog steeds een slecht idee vindt dat de 'Tegemoetkoming Zorg' is stopgezet.

Reactie van het college op de monitor in een brief aan de gemeenteraadsleden van 6 december 2022

De uitgebreide en kritische reactie van de Adviesraad nemen wij zeer serieus. Het advies raakt de kern van de monitor als

instrument. Wij zien dat het advies niet afgedaan kan worden met een korte schriftelijke reactie. Op korte termijn nodigen we de Adviesraad uit voor een verdiepend overleg. In het verdiepend overleg nemen we samen met de Adviesraad de aanbevelingen voor verbeteringen door. Van onze kant is het voornemen ook dieper in te gaan over de ontwikkeling van de monitor sinds de start van de decentralisatie van taken in 2015 en welke overwegingen en dilemma's een rol hebben gespeeld tijdens het verbetertraject in 2019. Na het gesprek met de Adviesraad gaan wij aan de slag met het ontwikkelen van scenario's over de toekomst van de monitor als instrument. Bij het ontwikkelen van de scenario's betrekken wij de relatie met de visie op het sociaal domein en de relatie met de budgetcyclus producten (jaarrekening, kadernota en begroting). Per scenario zullen wij de voor en nadelen in beeld brengen. Over de scenario's en de toekomst van de monitor gaan wij graag met u in gesprek in het voorjaar van 2023.

Opvolging

Op 13 januari 2023 heeft een gesprek met de betreffende ambtenaar plaatsgevonden.

Beknopte samenvatting van het gevraagd advies inzake subsidieregeling duurzame koelkast. Uitgebracht op 7 oktober 2022.

Collegevoorstel

Het college van burgemeester en wethouders stelt de subsidie duurzame koelkast Leiden 2022 vast. Deze subsidie biedt Leidenaren die aan de voorwaarden voldoen de mogelijkheid om een oude koelkast in te ruilen voor een nieuwe, meer energiezuinige koelkast. Nieuwe koelkasten met een beter energielabel verbruiken al snel de helft minder stroom, waardoor de energierekening omlaag gaat. Het gaat om Leidenaren die de energietoeslag niet hoefde aan te vragen en deze automatisch ontvingen. Deze inwoners ontvangen per post een voucher van €300,-. Na activatie kan de voucher bij een aangesloten en Leidse winkel verzilverd worden, zo komt de subsidie indirect ook de Leidse ondernemer ten goede. De leverancier neemt bij levering van de energiezuinige koelkast de oude koelkast weer mee.

Advies

1. Het is een sympathiek idee, maar er is nog veel aan te sleutelen.
2. Mensen die in een financieel lastige situatie zitten en een koelkast hebben die werkt, gaan geen geld uittrekken/hebben geen geld om een zuinigere koelkast aan te schaffen. Het idee is gebaseerd op lange termijn denken, waar mensen in een dergelijke situatie vaak niet toe in staat zijn.
3. T.a.v. het communicatieplan. Duidelijk de

uitgezette lijnen. Het bereiken van de doelgroep die niet in beeld is, komt weer als laatste aan bod. We zouden graag zien dat meer aandacht en energie gestoken wordt in de doelgroep die nu niet in beeld is. Kleine zelfstandigen, mensen bekend bij UWV en SVB etc. Want dat is een groeiende groep.

4. Ga uit van vertrouwen in de burger. Laat woord fraude in de regeling achterwege: onnodig grievend.
5. Wanneer met Leidse bedrijven gewerkt gaat worden: Coolblue heeft in Leiden een afhaalpunt (Breestraat) betekent dit dat ook online bestellingen gedaan kunnen worden bij deze winkel?
6. T.a.v. inzet maatwerkbudget aanvullend op voucher. Is het een mogelijkheid dat het maatwerkbudget hiervoor ingezet wordt?
7. T.a.v. de klachtenafhandeling: Er wordt een speciale lijn opgezet. Waarom worden mensen naar het sociaal domein verwezen? Daar is die speciale lijn toch voor. De verwachting is dat het sociale domein deze mensen niet adequaat kan helpen.

Collegereactie ontvangen op 3 mei 2023

Punten die worden benoemd in het advies waren ook door ons zelf overwogen. Het centrale punt waar u vragen over stelt gaan over de hoogte en de reikwijdte van de

regeling hebben met elkaar te maken en is gelimiteerd aan budget.

- Het klopt dat de voucher bij koel/vriescombinaties ongeveer de helft van de uitgave overbrugt. Wij zijn nagegaan bij gemeente Den Haag hoe zij dit ervaren hebben bij hun vergelijkbare 'duurzame cadeaukaart' verbonden aan de Ooievaarspas. Gemeente Den Haag geeft aan dat deze overbrugging voor koel/vriescombinaties geen hinder opleverde, dit bij een lager voucherbedrag (250,- euro in Den Haag tegenover 300,- euro in Leiden). Daarnaast is de voucher een extra middel, het is bijvoorbeeld combineerbaar met de bijzondere bijstand witgoed. De enige vereiste voor het gebruik van een voucher is dat betreffend persoon tot de doelgroep behoort. Er is een gelimiteerd budget beschikbaar waardoor dit bij een hogere voucherwaarde betekent dat de gemeente Leiden minder inwoners kan bereiken. Om deze redenen is de voucherwaarde op 300,- euro gesteld en is dit een bedrag dat veel mensen die dat voorheen niet konden doen in staat stelt hun energierekening structureel te verlagen.
- Over de reikwijdte van de doelgroep en het feit dat de mensen die door de recente prijsstijgingen in de problemen komen als laatst worden bereikt. Dat is inderdaad zo, we hebben de keuze

hiervoor gemaakt omdat mensen met een lager inkomen door de dezelfde prijsstijgingen ook in de problemen raken. Om die reden komen zij als eerste aan bod. Maar wij zien ook dat er een nieuwe groep mensen is die hulp kunnen gebruiken, en om die reden worden zij ook meegenomen in de regeling duurzaam witgoed, alleen op een later moment afhankelijk van de ruimte die er over is. Het verloop van de regeling zullen we daarom goed in de gaten houden zodat we zodra het kan ook deze mensen kunnen bedienen.

- Het woord fraude is geschrapt.
- Het klopt dat CoolBlue en ook BCC, met winkels in Leiden ook geldige winkels zijn waar de koelkasten mogen worden aangeschaft. Over het algemeen hanteren zij voordeligere prijzen waarmee de doelgroep van de regeling verder geholpen is. Deze winkels worden dan ook betrokken.
- Het is niet mogelijk dat maatwerkbudget hiervoor wordt ingezet omdat bijzondere bijstand witgoed kan worden aangevraagd.
- T.a.v. de klachtenafhandeling: Er wordt alleen doorverwezen naar het Sociaal Domein als het toebehoren tot de doelgroep de reden van de klacht is.

Opvolging

De regeling is 15 november 2022 door het college vastgesteld.

Beknopte samenvatting ongevraagd advies inzake armoedebestrijding. Uitgebracht op 19 oktober 2022

Advies

De Adviesraad Sociaal Domein Leiden ziet dat de financiële situatie van veel Leidenaren zorgelijk is. De vraag is zelfs hoe mensen de winter doorkomen. Dit vergt van ieder, ook de overheid, vindingrijkheid en een praktische, pragmatische aanpak. Binnen de bestaande regels en regelingen, maar ook daarbuiten moeten alle zeilen bijgezet worden om burgers te helpen in onzekere tijden rond te komen. Inzet daarop hoort bij de opgave van de gemeente uit hoofde van wetgeving in het sociaal domein.

1. Zet menskracht en middelen in om actief alle burgers te bereiken en te informeren over mogelijkheden tot armoedebestrijding. Besteed hierbij ook aandacht aan de burgers die zelf misschien geen hulp nodig hebben, maar wel kunnen signaleren en anderen op weg kunnen helpen.
2. Zet menskracht en middelen in om met samenwerkingspartners specifieke risicogroepen te bereiken. Richt u daarbij op het voorkomen van (verdere) financiële problemen.
3. Inventariseer het eigen gemeentelijk instrumentarium, zet het creatief en integraal met eigen en landelijke regelingen in en breid dit uit binnen de wettelijke mogelijkheden.

Collegereactie ontvangen op 20 december 2022

De gemeente heeft een opvallende Stadskrant special gemaakt met een verwijzing naar de regelingen 'hulp bij laag inkomen' en 'hulp bij schulden' met daarbij de contactgegevens waar men terecht kan. Aanvullend op de Stadskrant wordt berichtgeving op Facebook, in Stadsnieuws en op de homepage van de website van de gemeente geplaatst. Verder worden dit jaar de samenwerkingspartners rondom armoede aangeschreven. Het is de bedoeling dat met deze korte-termijnacties zowel de mensen bereikt worden die zelf de hulp nodig hebben, als hun directe omgeving en overige partijen in de stad waarmee zij in contact komen.

In het communicatieplan dat momenteel wordt gemaakt, richten we ons op de communicatiestrategie op de langere termijn: 2023. Het college gaat, als onderdeel van dit communicatieplan bekijken, welke aanvullende acties opgezet kunnen worden voor specifieke risicogroepen. We maken daarbij graag van de suggesties van de adviesraad gebruik. Bij het opstellen en de uitvoering van dit communicatieplan worden de stadspartners (waaronder Includio / BuZz / SOL, SWT's, etc) betrokken, zodat het een gezamenlijke inzet wordt. Hierbij maken we ook gebruik van de Taskforce energiearmoede. Het doel is om

alle partijen die zich bezighouden met (energie)armoede te verbinden, kennis te delen en gecoördineerd tot actie te laten komen. Het college gaat als onderdeel van dit communicatieplan ook bekijken op welke manier het onderwerp 'ik heb geldzorgen' beter zichtbaar gemaakt kan worden op de gemeentelijke website. We passen we het huidige telefonisch keuzemenu van de gemeente aan, waarin een doorverwijzing voor inwoners met geldzorgen wordt opgenomen.

We onderzoeken de effecten van de combinatie van landelijke en lokale regelingen door begin 2023 door het Nibud een minima-effectrapportage (MER) te laten uitvoeren. Uit deze MER zal blijken welke extra mogelijkheden wenselijk zijn en op basis hiervan zullen we de huidige lokale regelingen aanpassen en/of uitbreiden. En ook daarover weer communiceren. De MER is eind april 2023 gereed. In Leiden hebben we verder recentelijk al een aantal verruiming van ons armoedebeleid gerealiseerd of hiertoe besloten.

Opvolging

Op 5 april 2023 heeft naar aanleiding van het advies een gesprek met de betreffende ambtenaar plaatsgevonden over het communicatieplan.

3. Betrokkenheid bij beleidsontwikkelingen

Onafhankelijke cliëntondersteuning

In 2022 zijn er verdere stappen gezet om de functie onafhankelijke cliëntondersteuning in Leiden beter op de kaart te zetten. De kerngroep van de pilot (waar de Adviesraad deel van uit maakt) is een aantal keer bijeengekomen om te spreken over inrichtingsvormen, uitgangspunten en bekendheid. In het najaar heeft de wethouder ingestemd met de uitgangspunten en het voorstel voor de inrichtingsvorm, waarbij de gemeente Leiden gebruik maakt van de eenmalig toegekende koplopermiddelen. Met de organisaties MEE en Lumen zijn afspraken gemaakt over de concrete invulling met ingang van 2023.

Communicatiecampagne armoedebeleid: Bereiken van mensen met een kleine beurs
 In een online overleg met de betreffende beleidsambtenaar heeft de Adviesraad in februari 2022 aanbevelingen en tips gegeven hoe de bekendheid van het armoedebeleid te vergroten onder mensen met een inkomen rond het minimum.

Sterke sociale basis

De Adviesraad heeft in juni een gesprek gehad met de partners van de sterke sociale basis: Buzz, Inluzio en SOL. In dit gesprek zijn de resultaten van het

afgelopen jaar besproken en is er vooruit gekeken naar de taak die Inluzio erbij krijgt in 2023, namelijk het verzorgen van dagbesteding in de buurthuizen.

Implementatie toekomstvisie DZB

De Adviesraad heeft in juni en december een gesprek gehad met de directie van DZB over de stand van zaken implementatie toekomstvisie en andere onderwerpen die spelen en aandacht behoeven zoals de gevolgen van corona, de financiële situatie van werknemers ten gevolge van de energiecrisis, het formuleren van strategische projecten en de situatie van Oekraïense vluchtelingen bij DZB.

Inkoopstrategie begeleiding, maatschappelijke zorg en huishoudelijke ondersteuning

De ontwikkelingen in de Wmo, waaronder de decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang van Leiden als centrumgemeente naar alle gemeenten in Holland Rijnland en de toenemende financiële uitdagingen op het vlak van de Wmo, vragen om een heroriëntatie op hoe de gemeenten in de Leidse regio de Wmo (maatwerkvoorzieningen) hebben georganiseerd en ingekocht. De bestaande samenwerking op het gebied van de Wmo tussen Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest en

Zoeterwoude wordt uitgebreid met de gemeente Voorschoten, die besloten heeft haar samenwerking op het vlak van het sociaal domein met de Leidse regio weer op te pakken. De Adviesraad is in regionale bijeenkomsten met andere adviesraden geïnformeerd over de laatste stand van zaken ten aanzien van de inkoop. Tijdens deze online bijeenkomsten in september en december zijn aanbevelingen gegeven ten aanzien van betrokkenheid van cliëntenraden, communicatie met cliënten en de continuïteit van medewerkers. Per 1 januari 2023 gaat deze nieuwe uitvoering van start.

Beleidsregels Maatschappelijke Ondersteuning 2023

Door de tijdsdruk waarin de gemeente zat, is op creatieve wijze gekeken hoe advies van de Adviesraad ingewonnen kon worden ten aanzien van de beleidsregels 2023 die in subregionaal verband zijn opgesteld. In november is de Adviesraad door betreffende ambtenaren tijdens een gesprek meegenomen in de belangrijkste wijzigingen. De focus lag hierbij op de artikelen waarin de grootste wijzigingen zijn doorgevoerd. Dit zijn de artikelen met betrekking tot de nieuwe inkoop rondom de Wmo maatwerkvoorzieningen, het artikel waarin aandacht besteed wordt aan

de verschuiving van de dagbesteding richting het voorveld en de artikelen waarin de omvang van het pgb geregeld is en de bijbehorende overgangsbepaling. De Adviesraad heeft daarbij opmerkingen en aanbevelingen gegeven ten aanzien van de onderwerpen: tijdigheid van melden mogelijkheid inschakelen onafhankelijke cliëntondersteuning, registratie van meldingen die niet leiden tot een aanvraag, leesbaarheid en communicatie naar burgers van de beleidsregels.

Leiden gestart met netwerkbijeenkomsten om de lokale coalitie Samen tegen Eenzaamheid te bestendigen aan de slag te gaan met alle thema's en onderwerpen genoemd in het plan van aanpak. De Adviesraad neemt deel aan de netwerkbijeenkomsten en denkt mee bij de uitvoering van het plan.

Gezonde kansrijke start

De Adviesraad heeft in vroegtijdig stadium aanbevelingen kunnen geven aan de projectleiders. Deze gingen over het betrekken van cliënten bij dit project en over het koppelen van de regiefunctie binnen prenatale zorg aan het concept 1Gezin 1Plan 1Regisseur.

In het Leids preventieakkoord zetten verschillende partijen en inwoners zich gezamenlijk in om een gezonde leefstijl voor iedere Leidenaar mogelijk te maken.

Leids Preventieakkoord 2021-2023

Leiden is in navolging op het Nationaal Preventieakkoord aan de slag gegaan met een Lokaal Preventieakkoord. In het Leids preventieakkoord zetten welzijnspartijen, maatschappelijke organisaties, gezondheidszorg, sport- en beweegaanbieders, natuurverenigingen, kennisinstellingen, onderwijs, kinderopvang, bedrijven en de gemeente zich met inwoners gezamenlijk in om een gezonde leefstijl voor iedere Leidenaar mogelijk te maken. In het Preventieakkoord zijn zoveel als mogelijk verbindingen gelegd naar de ambities met het Beleidskader Sport en Gezondheid 2019-2023. De Adviesraad heeft input gegeven tijdens een digitale meedenksessie. Het Preventieakkoord is in april 2021 vastgesteld en ondertekend door maatschappelijke partners.

4. Overige activiteiten

Website en media

Op de website van de Adviesraad staan nieuws en ontwikkelingen over het sociaal domein en onze uitgebrachte adviezen. De URL is

www.adviesraadsociaaldomeinleiden.nl

In 2022 heeft de Adviesraad ook aandacht gekregen in de lokale media:

- 8 maart 2022: Podcast van Sleutelstad 'Geen rooie cent - het vervolg'. Waarin de Adviesraad het heeft over het belang van vroegsignalering en erop af gaan in de wijken.
- 13 juni: Interview met Sleutelstad. De nieuwe voorzitter presenteert zichzelf en geeft uitleg over de werkzaamheden van de Adviesraad.
- 24 juni: Artikel in het Leidsch Dagblad naar aanleiding van het ongevraagde advies mantelzorgondersteuning.
- 25 oktober: Interview met het Leidsch Dagblad naar aanleiding van het ongevraagde advies armoedebestrijding.
- 3 november: Interview met het Leids Nieuwblad. De voorzitter vertelt over het werk van de Adviesraad. Tevens wordt in het artikel een oproep gedaan voor de themabijeenkomst met het brede werkveld 'Rondkomen in onzekere tijden'.
- 10 december: Artikel in het Leids Nieuwsblad naar aanleiding van de collegereactie op het advies over de monitor sociaal domein Leiden 2022.

Kennis en ontwikkeling

De Adviesraad heeft in oktober twee trainingen op de eigen locatie gevolgd. Deze trainingen werden gegeven door de landelijke koepel Adviesraden. De een ging over de rol en taak van de Adviesraad en de ander betrof een opfrustraining basiskennis sociaal domein.

Daarnaast nemen Adviesraadsleden deel aan diverse bijeenkomsten om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen in het sociaal domein en om hun kennis te vergroten. Zo werd in 2022 deelgenomen aan o.a. de Hannie van Leeuwenlezing van de koepel Adviesraden, de open huis bijeenkomsten bij DZB ter ere van het 50-jarige bestaan, het regiocongres van Holland Rijnland, het landelijk congres cliëntondersteuning koplopers, de training inzicht in de Jeugdwet van de koepel Adviesraden, lokale netwerkbijeenkomsten eenzaamheid, bijeenkomsten van het lokaal platform langer zelfstandig wonen, een event over gezondheidsverschillen en stress door het kenniscentrum psychologie en economisch gedrag van de universiteit Leiden en het webinar bestaanszekerheid van het Nibud.

Contacten met derden

Ook in 2022 heeft de Adviesraad contact onderhouden met veel verschillende organisaties in het sociale domein om op

de hoogte te blijven van ontwikkelingen in het Leidse. Dit zijn bijvoorbeeld Diaconaal centrum De Bakkerij, Stichting Urgente Noden, coöperatie Sociale Wijkteams, Platform Gehandicapten Leiden en het Juridisch Loket.

Regionale bijeenkomsten

Voorzitters van adviesraden in de regio komen een paar keer per jaar samen om actuele zaken in de diverse gemeenten te bespreken en te bekijken op welke onderwerpen gezamenlijk kan worden opgetrokken. De deelnemende adviesraden zijn die van de gemeenten Kaag en Braassem, Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten en Zoeterwoude.

Gezamenlijke onderwerpen voor 2022 waren: onderzoek rekenkamercommissie schuldhulpbeleid, doordecentralisatie maatschappelijke zorg, heroriëntatie Wmo, armoedebeleid, aanbesteding Regiotaxi 2023, verordening en beleidsregels MO 2023.

5. Samenstelling Adviesraad 2022

Voorzitter en leden

Dhr. C. van Oosten
 voorzitter

Mw. C. Angenent
 lid

Dhr. B. Berkhout
 lid

Mw. Y. Bommeljé
 lid en penningmeester

Dhr. N. van Wijk
 lid

Dhr. E. Wolters
 lid

Dhr. R. Wouters
 lid

Dhr. J.D. Hogendoorn
 lid en plaatsvervangend
 voorzitter

Mw. E. Mulder
 lid

Dhr. J. van Oostrom
 lid

Mw. L. Vermeij
 lid

Bureau

Mw. Y. Tel
 beleidsmedewerkster

Notulen

Mw. E. Spierenburg-Jansen
 Derian notuleerservice

6. Bijlage: Vergaderingen 2022

De volgende onderwerpen zijn behandeld in de vergaderingen van de Adviesraad:

18 januari

- Sollicitaties vacatures Adviesraad
- Diversiteit en inclusiviteit in beleid

22 februari

- Verordening maatschappelijke ondersteuning, beleidsregels
- Onderzoek betrekken van cliëntperspectief

24 maart

- Opvang Oekraïners
- Sportakkoord
- Tussenevaluatie pilot wijkleerbedrijf
- Intrekken verordening individuele studietoeslag
- Nota visie op dienstverlening
- Voorstel energiegereguleerder gemeente Leiden
- Aandachtspunten collegeonderhandelingen

21 april

- Bijeenkomst brede werkveld juni
- Concept jaarverslag en jaarrekening 2021
- Verdeling thema's en onderwerpen sociaal domein onder de leden

2 juni

- Concept werkplan en begroting 2023
- Kennismaking met contactambtenaar

Adviesraad bij de gemeente Leiden en met de ambtenaar die de onderwerpen Jong volwassenen en opvang Oekraïners in de portefeuille heeft.

- Rechtspositie Adviesraad
- Concept ongevraagd advies mantelzorgondersteuning

16 juni

Bijeenkomst met brede werkveld van de Adviesraad. Spreker op deze bijeenkomst was Robert Vonk, senior adviseur bij de Raad Volksgezondheid & Samenleving met het thema gezondheidsverschillen.

Dhr. C. van Oosten

Dhr. R. Vonk

7 juli

- Terugblik bijeenkomst met brede werkveld
- Heroriëntatie Wmo maatwerkvoorzieningen
- Nota plan van aanpak tegengaan ouderen mishandeling
- Bevorderen ervaringsdeskundigheid Adviesraad

1 september

- verordening maatschappelijke ondersteuning
- Toekomstvisie DZB
- Concept kader sociale wijkteams
- Voorbereiden bijeenkomst brede werkveld

6 oktober

- Voorbereiding kennismaking wethouders Jermoumi en Terpstra
- Conceptadvies witgoedvoucher
- Voorbereiding deskundigheidsbevordering door de koepel Adviesraden

20 oktober

Kennismakingsgesprek met wethouders Abdelhaq Jermoumi en Julius Terpstra

7 november

Presentatie van de Adviesraad bij het online verdiepingsoverleg van ambtenaren

beleid maatschappelijke ondersteuning van de gemeente Leiden. Op deze wijze konden ambtenaren kennismaken met de Adviesraad.

10 november

- Terugblik kennismakingsgesprek wethouders
- Evaluatie armoedebeleid gemeente Leiden
- Minimaffectrapportage Nibud
- Terugblik trainingen koepel Adviesraden
- Aanbesteding Regiotaxi

15 december

- Reilen en zeilen in de sociale wijkteams Leiden en implementatie nieuwe kader
- Rooster van aftreden en herbenoemingen adviesraadsleden

De Adviesraad organiseert minstens éénmaal per jaar een werkveldbijeenkomst.

adviesraadsociaaldomeinleiden.nl